

مروری بر کتاب «انگل‌های انسانی»  
A Review on the Book "Human Parasites"

محمد رضا فروتنی<sup>۱</sup>

Mohammad Reza Foroutani

صفحه است. کتاب توسط انتشارات Springer Cham و در سال ۲۰۲۳ میلادی چاپ شده است. شابک چاپی و الکترونیک کتاب E-book ISBN: 978-3-031- Print ISBN: 978-3-031-41704-7 41705-4 قید شده است.

کتاب دارای ۵ فصل است. در فصل ابتدایی به ارتباط انگل و انسان پرداخته است. سایر فصول شامل طبقه‌بندی، تک یاخته‌ها، انگل‌های کرمی و بندپایان است. در این کتاب هر کدام از انگل‌ها در ۱۱ ویژگی تعریف شده‌اند که شامل نام‌های انگل، گستره جغرافیایی آن، مرفولوژی و بیولوژی انگل، علائم بیماری، تشخیص، راه‌های انتقال عفونت، راه‌های پیشگیری، دوره کمون، علائم اولیه، علائم بالینی و در نهایت راه‌های درمان را ذکر کرده است.

کتاب دارای ۶ تصویر سیاه و سفید و ۲۱۷ تصویر رنگی است. علاوه بر آن در هر بررسی انگل، تعداد ۶۰ سؤال برای کمک به سنجش دانش نظری خوانندگان طراحی شده است که می‌توانند آن را به صورت دیجیتال از طریق اپلیکیشن فلاش‌کارت‌های انتشارات اشپرینگر استفاده کنند. همچنین محققین می‌توانند به صورت رایگان به اطلاعات جانبی از طریق سایت اسپرینگر دسترسی داشته باشند. نسخه چاپی این کتاب به همراه دسترسی به اطلاعات برخط، با همکاری بیش از ۵۰ محقق از سراسر دنیا تهیه شده است.

فصل اول کتاب که به «پدیده پارازیتسم» پرداخته است، چگونگی ایجاد بیماری‌ها و همچنین نحوه سازگاری انگل با محیط

انگل‌ها و بیماری‌های انگلی همچنان به عنوان یکی از مشکلات و معضلات بهداشتی جوامع بشری مطرح هستند. تغییرات آب و هوایی، گسترده‌گی و سهولت روابط بین جوامع انسانی باعث افزایش روزافزون این دسته از بیماری‌ها شده است (۱). تلاش انسان‌ها برای غلبه بر این بیماری‌ها تا جایی پیش رفته است که از مدل‌های هوش مصنوعی برای تشخیص آزمایشگاهی و درمان بیماری‌ها استفاده کرده است (۲). اما این بیماری‌ها همچنان مشکلات بهداشتی را برای جوامع بشری و حتی حیوانات دارند. از طرفی، تغییرات بیولوژیکی محیط طبیعی اطراف انسان‌ها و تغییرات اکوسیستم، موجب ایجاد بیماری‌های نوپدید و گاه بازپدید شده است. بر این اساس، دستیابی به دانش و اطلاعاتی که بتواند به افراد کمک کند تا این بیماری‌ها را شناخته و راه‌های پیشگیری از آن را بدانند، مستلزم مطالعه کتب مفید و جامع در این زمینه است.

کتاب انگل‌های انسانی با زیر عنوان تشخیص، درمان و پیشگیری (Human Parasites: Diagnosis, Treatment, Prevention, 2nd edition) توسط تنها نویسنده این کتاب Heinz Mehlhorn در سال ۲۰۲۳ به زبان انگلیسی به رشته تحریر درآمده است (۳). نویسنده کتاب، استاد گروه انگل‌شناسی دانشگاه هاینریش دوسلدورف آلمان می‌باشد. این کتاب برگرفته از ویراست هشتم نسخه آلمانی (Die Parasiten des Menschen) آن است که در سال ۲۰۱۶ چاپ شده است. براساس مشخصات کتاب‌شناختی، متن اصلی کتاب ۴۳۰ صفحه و صفحات ابتدایی بدون شماره ۱۷

طبیعی را شرح می‌دهد. علاوه بر آن، آسیب‌شناسی انگل، نحوه تشخیص و سازگاری انگل با محیط را بررسی می‌کند. فصل دوم، به طبقه‌بندی کلی انگل‌ها اشاره می‌کند. همچنین استقرار انگل در اندام‌های مختلف بدن انسان را شرح می‌دهد. فصل سوم تک‌یاخته‌های مهاجم را مورد بررسی قرار داده و انگل‌های مهمی مانند ژیاودیلا، تریکوموناس‌ها، پلاسمودیم، لیشرمانیا و ... را شرح داده و هر کدام از انگل‌ها را با ۱۱ ویژگی آن‌ها (نام، گستره جغرافیایی و ...) مورد بررسی قرار می‌دهد. فصل چهارم به انگل‌های کرمی اشاره دارد و آن‌ها را در سه دسته: ترماتودها (کرم‌های برگشتی)، سستودها (کرم‌های نواری شکل) و نماتودها شرح می‌دهد. در فصل ۵ در دو بخش جداگانه، درباره ماهیان خونخوار و خفاش‌های خونخوار بحث شده است. همچنین به بررسی بندپایان و انواع کنه‌ها، مایت و حشرات‌ها پرداخته و راه‌های کنترل آن‌ها را توضیح می‌دهد. در انتهای هر فصل منابع و نحوه دسترسی به منابع تکمیلی را نیز ذکر می‌نماید. در پایان با طرح سؤالاتی دانش فراگیران را مورد بررسی قرار می‌دهد.

این کتاب هرچند به بررسی تعدادی زیادی از بیماری‌های انگلی پرداخته است اما این بررسی تعداد زیاد بیماری‌ها باعث شده به کلی‌گویی پرداخته و از ذکر جزئیات هرکدام از بخش‌ها امتناع ورزند. به عبارت دیگر در یک نگاه کلی، این کتاب می‌تواند برای آحاد مردم و افرادی که نیازمند دستیابی به اطلاعات جمعی هستند، مفید فایده باشد. اما فراگیرانی مانند، دانشجویان پزشکی و پرستاران که نیازمند دانش چگونگی تشخیص، مراقبت و درمان بیماران هستند، نمی‌تواند پاسخگو باشد. دانشجویان علوم آزمایشگاهی نیز بایستی با دقت بیشتری با مورفولوژی انگل‌ها آشنا شده تا بتوانند به تشخیص افتراقی آزمایشگاهی این انگل‌ها پی ببرند.

در مجموع این کتاب می‌تواند به علاقه‌مندان شناخت انگل‌های انسانی کمک کند. همچنین برای دانشجویان رشته‌های بیولوژی، پزشکی، داروسازی و علوم آزمایشگاهی، می‌تواند تا حدودی مفید باشد. علاوه بر آن، برای افرادی که قصد بازدید و یا زندگی در مناطق آندمیک بیماری‌ها را دارند، اطلاعات اساسی و پایه درحوزه پیشگیری و کنترل ابتلاء از بیماری‌ها را ارائه می‌دهد.

## References:

1. Apurba S Sastry, Sandhya Bhat. Essentials of Medical Microbiology. Jaypee Brothers Medical Publishers, 2023.
2. Muhammad E. H. Chowdhury, Serkan Kiranyaz. Surveillance, Prevention, and Control of Infectious Diseases. Springer Nature Switzerland, Springer, 2024.
3. Heinz Mehlhorn. Human Parasites: Diagnosis, Treatment, Prevention. Second Edition, Springer Nature Switzerland, Springer, 2023.

ارجاع: فروتنی م. مروری بر کتاب «انگل‌های انسانی». مجله علمی پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، سال ۱۴۰۴، دوره ۲۴ شماره ۱، صفحات: ۱۱۸-۱۱۹.

**Citation:** Foroutani MR. A Review on the Book "Human Parasites". *J Rafsanjan Univ Med Sci* 2025; 24 (1): 118-19. [Farsi]